

SPRACOVANIE PORUŠENIA ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDIEL NA ÚROVNI SADA

26.08.2018, **Mgr. Žaneta Csáderová, PhD.** (Spracoval: **Ing. Simoneta Sepešiová**)

TÉMATICKE OBLASTI: Športové právo

POJMY: porušenie antidopingových pravidiel , nakladanie s výsledkami dopingovej kontroly , konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel , Antidopingová agentúra SR (ADA SR)

*HOW WE HANDLE ANTI-DOPING RULES VIOLATIONS
AT SLOVAK ANTI- DOPING AGENCY LEVEL*

MGR. ŽANETA CSÁDEROVÁ, PHD.

RIADITEĽKA

ANTIDOPINGOVÁ AGENTÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY (SADA)

E-MAIL: ZANETA.CSADEROVA@ANTIDOPING.SK

KEÚČOVÉ SLOVÁ:

SADA, zákon o športe, porušenie antidopingových pravidiel, nakladanie s výsledkami dopingovej kontroly, konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel

KEY WORDS:

SADA, Act on Sport, anti-doping rules violations, anti-doping rules violation proceedings, handling of doping control results

ABSTRAKT:

Antidopingová agentúra Slovenskej republiky (ďalej tiež „SADA“) ako nezávislá organizácia v oblasti dopingu plní úlohy Svetového antidopingového programu.^[1] Jednou z nich je aj nakladanie s výsledkami v prípade porušenia antidopingového pravidla, ktoré predkladá príslušnej (spravidla disciplinárnej) komisii. Pri časovom spracovaní niektorých porušení antidopingových pravidiel sa však vyskytli problémy. Po preskúmaní určitých vybraných disciplinárnych poriadkov sa zistili rozličné prípady týkajúce sa začatia disciplinárneho konania voči fyzickej osobe podliehajúcej právomoci príslušnej disciplinárnej komisie. Tieto rozdiely sú spôsobené odlišnými disciplinárnymi poriadkami jednotlivých zväzov. Na to nadväzuje aj oznamovacia povinnosť zo strany SADA. Treba zdôrazniť, že každý porušovateľ antidopingových pravidiel má právo na spravodlivé pojednávanie v primeranej časovej lehote a pred nestranným orgánom, a to najmä v športe, kedy môže dočasné pozastavenie činnosti športovca vyústiť do ukončenia jeho celoživotnej kariéry. Antidopingová agentúra Slovenskej republiky preto odporúča zriadiť nezávislý, nestranný a hlavne centralizovaný panel (orgán) pre celé športové hnutie na Slovensku, prostredníctvom ktorého by mala byť posilnená podpora spravodlivého konania v prípadoch porušenia antidopingových pravidiel.

ABSTRACT/SUMMARY:

Slovak antidoping agency as an independent organisation fulfills the duties of the World antidoping programme. This includes also the processing of results in case of antidoping rule violation, that are submitted directly towards competent authority. However, problems with time processing of some antidoping rule violations have occurred. There were some questionable cases concerning the initiation of disciplinary hearing found after the assessment of some disciplinary rules. These time differences are due to the variety of disciplinary rules of the relevant organisations and are subsequently linked to the reporting obligation on the part of the SADA. It should be pointed out, that every antidoping rule violation has the right for proper hearing within a reasonable timeframe and impartial panel. Especially in sport, where temporary suspension can result in the end of a lifetime career. Slovak antidoping agency therefore recommends to establish an independent, impartial and mainly centralized panel (body) for the entire sports movement in Slovakia supporting fair proceedings in antidoping rule violations.

ÚVOD

Antidopingová agentúra Slovenskej republiky bola zriadená ako nezávislá organizácia, ktorá na území Slovenskej republiky zabezpečuje prevenciu a kontrolu v oblasti doping (1).

SADA plní úlohy Svetového antidopingového programu, medzi ktoré patria napríklad dopingové kontroly, národný register športovcov pre testovanie, ročný plán dopingových kontrol. Dopingová kontrola znamená proces zahrňujúci rozhodovanie o vykonaní testov, odber vzoriek, a manipulovanie s nimi, laboratórnu analýzu, zaobchádzanie s výsledkami, záznamy výsluchov pred orgánmi a odvolanie sa proti rozhodnutiu (2)(3).

V tomto príspevku sa budeme zaoberať úlohou, ktorá sa týka nakladania s výsledkami. Podľa článku 7 Svetového antidopingového kódexu^[2] (ďalej tiež „Kódex“), každá antidopingová organizácia, ktorá nakladá s výsledkami, vytvorí postup, ktorým ešte pred pojednávaním spracuje možné porušenie antidopingových pravidiel (ďalej tiež „ADP“). Podľa Kódexu sú jasne vymedzené právomoci jednotlivých antidopingových organizácií vo veci zodpovednosti za nakladanie s výsledkami a to súvisí aj so športovcom, ktorý porušil antidopingové pravidlá (4).

Do pôsobnosti SADA patria športovec, športová organizácia (klub alebo zväz) a organizátor súťaže a ďalšie subjekty podľa § 87 ods. 2 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o športe“), vo vzťahu ku ktorým má SADA právomoc nakladať s výsledkami o možnom porušení antidopingového pravidla,^[3] to neplatí ak ide o športovca medzinárodnej úrovne.

Porušenie antidopingového pravidla podľa § 88 ods. 3 zákona o športe sa zisťuje prostredníctvom dopingovej kontroly, ktorej súčasťou podľa § 89 ods. 1 zákona o športe je najmä: *a) plánovanie testov, b) odber vzoriek, nakladanie s nimi a ich analýzy, c) nakladanie s výsledkami analýz odobratých vzoriek (obr. 1) a d) prejednávanie a rozhodovanie veci.*

Obrázok 1: Dopingová kontrola

SADA zodpovedá za stanovenie porušenia antidopingového pravidla. SADA ďalej predkladá celý spisový materiál na preukázanie porušenia antidopingového pravidla príslušnej (spravidla disciplinárnej) komisii, ktorú vymenúva a odvoláva príslušný národný športový zväz alebo organizátor príslušnej športovej súťaže.

Skutková podstata vzťahujúca sa na porušenie antidopingových pravidiel môže byť preukázaná akýmkoľvek spoľahlivým spôsobom, vrátane priznania.

Najčastejším dôkazom na preukázanie skutkovej podstaty niektorého z porušení antidopingových pravidiel je **analytický nález**, ktorý sa pokladá za vedecky platný a je vykonávaný v akreditovaných laboratóriách Svetovej antidopingovej agentúry (ďalej len „WADA“).

Po oznámení nepriaznivého analytického nálezu akreditovaným laboratóriom SADA preskúma a stanoví či

- nebola alebo nebude udelená terapeutická výnimka podľa Medzinárodnej normy pre terapeutické výnimky alebo
- či nedošlo k zjavnej odchýlke od Medzinárodnej normy pre testovanie a vyšetrowanie alebo Medzinárodnej normy pre laboratória.

Časový rámec od odoslania vzorky na analýzu akreditovanému laboratóriu WADA po prijatie protokolu o výsledku od akreditovaného laboratória WADA trvá okolo 10 dní.

Ak sú predchádzajúce preskúmania SADA vo vzťahu k terapeutickému výnimke a zjavnej odchýlke negatívne, SADA zasiela bezodkladne oznámenie o nepriaznivom analytickom náleze a porušení antidopingového pravidla športovcovi.

Športovec má možnosť požiadať na vlastné náklady o vykonanie analýzy B vzorky.

Zvyčajne má športovec možnosť vyjadriť sa do siedmich dní. Ak sa športovec rozhodne požiadať o analýzu B vzorky, stanoví sa dátum a čas špecifikovaný podľa Medzinárodnej normy pre laboratóriá. Počká sa na výsledok analýzy B vzorky. SADA až následne posielala oznámenie národnému športovému zväzu o porušení ADP športovcom (6).

Ďalšou úlohou SADA je preskúmanie **atypických nálezov**. Po skončení vyšetrovania je športovec informovaný či bude alebo nebude atypický nález ďalej riešený ako **nepriaznivý** analytický nález.

Pomerne novou a nie veľmi častou skutkovou podstatou je preskúmanie **atypických nálezov a nepriaznivých nálezov v biologickom pase** športovca. Niektoré Medzinárodné športové federácie založili biologické pasy športovcom už v roku 2009 a pokračujú dodnes. Antidopingová agentúra SR vstúpila aktívne do tohto procesu až v roku 2017.

Biologické pasy športovcov budú povinné pre všetky antidopingové organizácie od roku 2018.

K oveľa zložitejším prípadom porušenia antidopingových pravidiel, čo sa týka dokazovania, patria **neanalytické porušenia** ako sú preskúmanie neposkytnutia informácií o mieste pobytu športovca a preskúmanie iných porušení antidopingových pravidiel okrem analytických nálezov podľa § 88 ods. 2 písm. a) až k) zákona o športe.

Samozrejme pri uvedených porušeníach sa preskúmajú aj predchádzajúce porušenia antidopingových pravidiel, ktoré majú vplyv na navrhnutie sankcie športovcovi podľa Kódexu. SADA postupuje aj v súlade so zásadami, ktoré sa vzťahujú na dočasné zastavenie činnosti športovca. Zvyčajne je povinné dočasné zastavenie činnosti po nepriaznivom analytickom náleze. Nepovinné dočasné zastavenie činnosti sa môže uplatniť po nepriaznivom analytickom náleze špecifikovanej látky, kontaminovaného výrobku alebo po inom porušení antidopingových pravidiel.

PORUŠENIA ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDIEL RIEŠENÝCH PODĽA ZÁKONA O ŠPORTE

Zákon o športe nadobudol účinnosť 1. januára 2016. V uvedenom roku Antidopingová agentúra Slovenskej republiky doriešila celkovo 7 prípadov porušenia antidopingových pravidiel. Celkovo 5 prípadov sa týkalo analytického porušenia pravidiel a 2 prípady sa týkali neanalytického porušenia antidopingových pravidiel.

Nový zákon o športe priniesol úpravu procesných náležitostí prejednávania vecí pred (spravidla disciplinárnu) komisiou vrátane predpokladov pre členstvo v takej komisii, a to tak, aby komisia bola najmä nestranná vo vzťahu k športovcovi či jeho sprievodnej osobe.

Nakoľko sa na konanie vo veciach boja proti dopingu nevzťahuje Civilný sporový poriadok, Trestný poriadok alebo Správny poriadok, upravujú sa formálne náležitosti rozhodnutia tak, aby boli dodržané zásady konania, ktoré rešpektujú právo na spravodlivý proces (napr. dostatočné odôvodnenie rozhodnutia)(5).

Bohužiaľ pri časovom spracovaní niektorých porušení antidopingových pravidiel sa vyskytli problémy. Po preskúmaní určitých vybraných disciplinárnych poriadkov sme zistili rozličné prípady, týkajúce sa začatia disciplinárneho konania voči fyzickej osobe podliehajúcej právomoci príslušnej komisie, ktorá vedie podľa § 92 zákona o športe konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel. Tieto rozdiely sú spôsobené odlišnými disciplinárnymi poriadkami jednotlivých zväzov. Na to nadväzuje aj oznamovacia povinnosť zo strany SADA.

Časové rozmedzie začatia disciplinárneho konania sa pohybuje od 7 dní až do 12 mesiacov od obdržania podnetu.

Nejednotnosť začatia konania vo veci porušenia antidopingových pravidiel priťahuje rešpektovaniu práva na spravodlivý proces vzhľadom na primeranosť časového odstupu a znižovanie kvality a možností dôkazov. Príkladom je analytický nález u športovca dňa 3.12.2016, kde komisia zasadla až 04.08.2017, t. j. po deviatich mesiacoch od analytického nálezu.

Počas uvedeného obdobia boli riešené 2 prípady, kde bolo presunuté prejednanie prípadu na komisiu národného športového zväzu zriadenú podľa § 92 Zákona o športe od inej antidopingovej organizácie. Prípad sa týkal analytického porušenia, kde bola športovcovi vykonaná mimosúťažná dopingová kontrola inou národnou antidopingovou organizáciou. Proces so športovcom od vznesenia obvinenia o porušení pravidla až po rozhodnutie v druhom stupni trval od 22.2.2016 do 24.7.2017. Vzhľadom na jednoznačnosť analytického porušenia bolo trvanie procesu dlhé. V súčasnosti prebieha konanie presunuté na národnú úroveň voči športovcovi na medzinárodnej úrovni, kde je športovec v medzinárodnom registri pre testovanie suspendovaný pre abnormálne hodnoty v biologickom pase.

Článok 8 Kódexu deklaruje, že každý porušovateľ antidopingových pravidiel má právo na spravodlivé pojednávanie v primeranej časovej lehote a pred nestranným orgánom.

Musíme poznamenať, že v oblasti dopingových konaní má princíp rýchleho prejednávania vecí neskutočne dôležitú rolu, nakoľko „obvinený“ športovec počas konania nemôže vykonávať svoju športovú činnosť, čo v prípade dlhého konania môže viesť aj ku koncu jeho kariéry (7).

Problém nastáva aj v oznamovaní rozhodnutí týkajúcich sa nakladania s výsledkami (Kódex, čl. 7.10).

Každé rozhodnutie musí SADA zasielať na WADA a príslušnej antidopingovej organizácii v anglickom alebo francúzskom jazyku.

Obhájenie rozhodnutia je na orgáne, ktorý ho vydal. V podmienkach Slovenskej republiky je to príslušná (spravidla disciplinárna) komisia, ktorá vedie podľa § 92 zákona o športe konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel. Preto by mala táto komisia priamo komunikovať s WADA a ďalšími antidopingovými organizáciami. SADA je v tomto prípade iba sprostredkovateľom komunikácie.

Uvedené prípady porušenia antidopingových pravidiel spôsobujú národným športovým zväzom viaceré problémy. Problémy sa týkajú zabezpečenia odbornosti v disciplinárnych orgánoch zväzov. Disciplinárne konanie o porušenie antidopingových pravidiel je stále pod zväzovou pôsobnosťou, aj keď členovia nesmú mať konflikt záujmu v prejednávanej veci.^[4] Viacnásobné porušenie antidopingových pravidiel v jednom zväze môže spôsobiť status nedodržiavania súladu s Kódexom.

Ďalej je tu riziko civilného súdu, rozličné pochopenie výkladu disciplinárneho poriadku zväzu a Svetového antidopingového kódexu. V tomto smere mohol významne pomôcť aj „**Jednotný disciplinárny poriadok**“^[5] pre národné športové zväzy, ktorý bol pôvodne jednou z príloh návrhu zákona o športe.

Určite by bolo vhodné zabezpečiť, aby už konanie na prvom stupni prebehlo pred takou komisiou, ktorá bude disponovať dostatočnými odbornými vedomosťami a skúsenosťami v danej oblasti rozhodovania vo veci porušenia antidopingových pravidiel.

Ročne podá Antidopingová agentúra Slovenskej republiky celkovo cca 10 oznámení o porušení antidopingového pravidla.

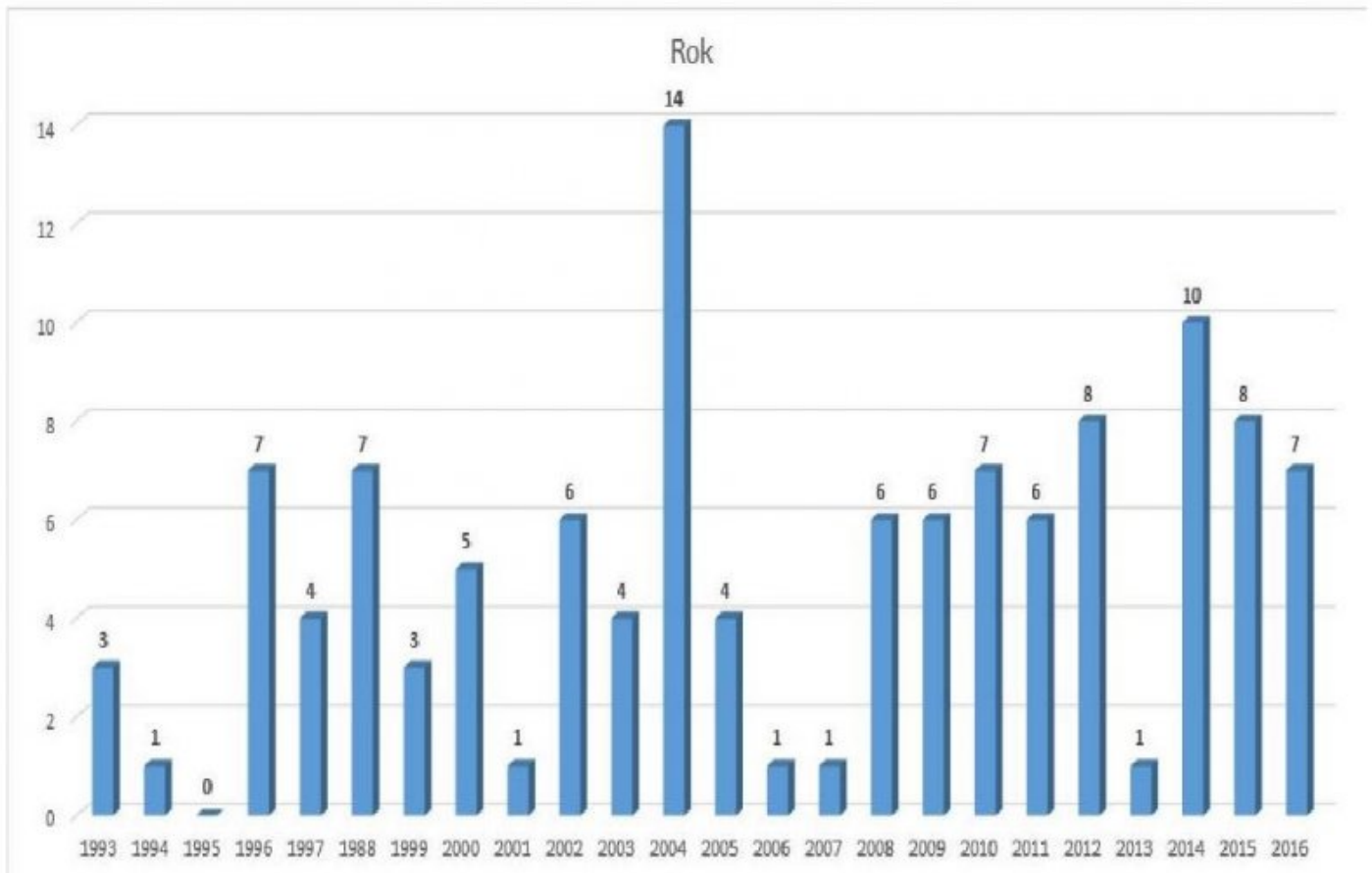
Na obrázku 2 vidíme počty porušenia antidopingových pravidiel za roky 1993 až 2016.

Od roku 1993 boli uvedené porušenia riešené v týchto športových zväzoch:

Slovenská asociácia kulturistiky, fitness a silového trojboja; Slovenský cyklistický zväz; Slovenská asociácia pretláčania rukou; Slovenský zväz ľadového hokeja; Slovenský atletický zväz; Slovenská plavecká federácia; Slovenská kanoistika; Slovenský zápasnícky zväz; Slovenský zväz vzpierania; Slovenská boxerská federácia; Slovenský zväz judo; Slovenský veslársky zväz; Slovenská volejbalová federácia; Slovenská gymnastická federácia; Slovenský lukostrelecký zväz; Slovenská basketbalová asociácia; Slovenská asociácia naturálnej kulturistiky; Slovenská triatlonová únia; Slovenská golfová asociácia.

Podľa nového zákona o športe (po nadobudnutí jeho účinnosti 1.1.2016) riešilo porušenie antidopingových pravidiel celkovo 6 národných športových zväzov.

Obrázok 2: Počet porušenia antidopingových pravidiel za roky 1993 - 2016

Keď si to zosumarizujeme, za rok 2016 WADA vykonala 192 789 analýz, z čoho bolo 1% nepriaznivých analytických nálezov. Za SADA bolo vykonaných 339 analýz z čoho bolo 2,4% nepriaznivých analytických nálezov. Celkovo je na Slovensku uznaných 74 národných športových zväzov (8) a konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel podľa § 92 zákona o športe viedlo iba 6 národných športových zväzov, čo predstavuje 7,9% zväzov.

Podľa uvedených čísel môžeme konštatovať, že administratívna záťaž nastavenia zákonných požiadaviek jednotlivých športových zväzov do interných zväzových predpisov je obsiahla a vo väčšine národných športových zväzov aj nevyužitá.

Ďalšie negatívum bolo konštatované v práci „**Riešenie dopingových sporov v športe z hľadiska procesného práva**“, kde bolo analyzovaných 42 športových zväzov, z toho 12 športových zväzov nemalo publikovaný svoj disciplinárny poriadok (Stanovy) na svojej internetovej stránke, a preto bolo preskúmaných len 30 športových zväzov. Iba 33,3% zo skúmaných športových zväzov spĺňalo zákonné požiadavky. Z toho vyplýva, že väčšina športových zväzov si nespĺnila svoju zákonnú povinnosť (7).

Stotožňujeme sa s názorom, že jednotlivé športové zväzy majú veľmi ľahostajný postoj k dopovaniu. Tento fakt je potvrdený aj výskumom, kde sme prezentovali, že väčšina športových zväzov neimplementovala správne zákonné požiadavky, čo považujeme nielen za nezákonné, ale aj nevhodné, pretože takýto prístup môže spôsobiť značnú škodu v prípade porušovania antidopingových pravidiel (napr. rozhodnutia o porušení antidopingových pravidiel môžu byť neplatné z dôvodu rozporu so zákonom) (7).

ZÁVER

Antidopingová agentúra Slovenskej republiky odporúča zriadiť nezávislý, nestranný a hlavne centralizovaný panel (orgán) pre celé športové hnutie na Slovensku, prostredníctvom ktorého by mala byť posilnená podpora spravodlivého konania v prípadoch porušenia antidopingových pravidiel.

Takáto zásadná systémová zmena by priniesla aj vyčlenenie konania vo veci porušenia antidopingového pravidla spod pôsobnosti športových zväzov.

Je nutné zabezpečiť, aby antidopingové konanie rešpektovalo právo športovcov na spravodlivý proces uplatňovaním najmä týchto zásad: **operačná nezávislosť, zloženie panelu a nestrannosť jeho členov, právo na prístup k vypočutiu, možnosť intervencie tretej strany** (WADA, Národné antidopingové organizácie, Medzinárodné športové federácie, Medzinárodný olympijský výbor, Medzinárodný paralympijský výbor), **právo na odvolanie, verejný charakter vypočutia, právo na odvolanie, náležité odôvodnené rozhodnutia.**

Ďalším krokom by preto malo byť vytvorenie platformy, ktorá by riešila právnu pomoc športovcom, trénerom a ostatným sprievodným osobám športovca v prípadoch porušenia antidopingových pravidiel, nakoľko tieto osoby spravidla nemajú dostatočné vedomosti na to, aby sa dokázali účinne domáhať dodržania práva na spravodlivý proces, ktoré im garantuje aj § 53 ods. 3 zákona o športe.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. MEDZINÁRODNÝ DOHOVOR PROTI DOPINGU V ŠPORTE (dohovor UNESCO; Paríž; 19.10.2005) publ. pod č. 347/2007 Z. z.
3. DOHOVOR PROTI DOPINGU (Rady Európy; Štrasburg; 16.11.1989) publ. pod č. 262/1993 Z. z.
4. SVETOVÝ ANTIDOPINGOVÝ KÓDEX 2015, WADA.
5. Dôvodová správa k zákonu 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
6. http://www.antidoping.sk/data/files/64_postup_pri_rieseni_porusenja_antidopingoveho_pravidla_v10.pdf.
7. SZOMOLAIOVÁ, C.: Riešenie dopingových sporov v športe z hľadiska procesného práva (Študentská vedecká odborná činnosť). Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Katedra právnych dejín a právnej komparatistiky. Školiteľ: Doc. PhDr. JUDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M. Bratislava: Právnická fakulta UK, 2017.
8. <https://www.minedu.sk/povinne-zverejnovane-a-ine-informacie/> uznané národné športové zväzy (navštívené 02.10.2017).

Poznámky pod čiarou:

1. Pozri str. 11 a 12 Svetového antidopingového kódexu; dostupné na internete v slovenskom jazyku na stránke SADA: http://www.antidoping.sk/images/data/medzinarodna_regulacia/2015_01_01_WADA_CODE_2015_SK.pdf[^]
2. Svetový antidopingový kódex; vydanie z roku 2015 v slovenskom jazyku; dostupné na internete: http://www.antidoping.sk/images/data/medzinarodna_regulacia/2015_01_01_WADA_CODE_2015_SK.pdf[^]
3. § 89 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.[^]
4. Podľa § 20 ods. 2 a 3 zákona o športe platí: „(2) Ak v konkrétnej veci existuje alebo hrozí konflikt záujmov člena orgánu národného športového zväzu alebo jeho člena, tento člen sa nesmie zúčastniť na jej prerokovaní a rozhodovaní. Ak je pochybnosť o existencii alebo o hrozbe konfliktu záujmov, rozhoduje predsedajúci orgánu, o člena ktorého ide; ak ide o predsedajúceho, o existencii alebo o hrozbe konfliktu záujmov rozhodujú ostatní členovia príslušného orgánu tajným hlasovaním. (3) Člen orgánu národného športového zväzu alebo jeho člena, ktorý rozhodoval vo veci v ktoromkoľvek stupni, je vylúčený z rozhodovania v tej istej veci v orgáne, ktorý rozhoduje v inom stupni alebo v tej istej veci vykonáva kontrolnú pôsobnosť alebo prieskumnú pôsobnosť voči konečnému rozhodnutiu orgánu národného športového zväzu alebo jeho člena.”[^]
5. Jednotný disciplinárny poriadok je dostupný na internete: http://www.ucps.sk/vzory_formulare_pracovne_nastroje_k_implementationi_zakona_o_sporte_do_praxe
https://docs.google.com/document/d/1MvsnsTVhZg4vyRJcMham6KP_mOMH8vdZmNS0ggSqMrQ/edit[^]

Páči sa mi to 0

Tweetnuť

Komentáre

Buďte prvý/á, kto napíše svoj komentár...